

**Kryssningstrafiken på Gotland
Turistekonomisk analys 2008
Gotlands Turistförening**

Kristina Gilbertsson

September 2008

Sammanfattning

Utvecklingen går idag mot allt större kryssningsfartyg och detta har resulterat i att fler fartyg passerar förbi Visby då kajläget inte är tillräckligt stort eller djupt. Gotlands Turistförening har nu skaffat underlag som kvantifierar den turistekonomiska betydelsen av kryssningstrafiken. Denna rapport ska utgöra en del av det underlag som ska sättas i relation till investeringen för ett eventuellt kajbygge.

Till Gotland anlöpte kryssningsfartyg med totalt ca 64 300 besökare under 2008. En del av besökarna gick i land på Gotland och deltog i organiserade utflykter medan andra turistade själva i ett par timmar. När passagerarna återvände till fartygen i slutet av dagen kunde de vid sex olika tillfällen under säsongen intervjuas med frågor om besöket på Gotland. Totalt genomfördes 307 personliga intervjuer med kryssningspassagerare.

Den turistekonomiska omsättningen som genererades av passagerare som gick i land uppgår till ca 18 000 000 kronor under 2008. Varje passagerare som steg iland i Visby konsumerade för ca 350 kr per person, inklusive konsumtion på organiserade utflykter.

Den turistekonomiska förlusten av ett inställt anlöp kan utifrån denna rapport uppskattas enligt formeln:

$$\text{Antal passagerare ombord} * 0,8^1 * 350\text{kr}$$

Om ett kajbygge skulle minska antalet inställda anlöp borde den turistekonomiska omsättningen öka enligt formeln ovan.

Gotland beskrivs av passagerarna som något fint, vackert och idylliskt. Kryssningspassagerare som besökt Gotland och beskriver ön med positiva ordval kan på sikt medföra en ökad turistströmning till Gotland.

---

¹ Andel passagerare som går i land är ca 80%, Gotlands Turistförening,

Innehållsförteckning

Inledning	1
Bakgrund	1
Syfte	1
Metod	1
Datainsamling	1
Svarsfrekvens	2
Undersökningens tillförlitlighet	2
Begreppsdefinitioner	3
Resultat	4
Vem besökte Gotland som kryssningspassagerare?	4
Gotland som besöksmål	7
Turistekonomi	9
<i>Genomsnittlig konsumtion per person och besök</i>	10
<i>Turistekonomisk omsättning</i>	11
<i>Omsättning per bransch</i>	11
Slutsatser	12

BILAGA 1: CITAT "BESKRIV GOTLAND MED TRE ORD" UPPDELAT PÅ SVENSK/UTLÄNDSK

Inledning

Bakgrund

Till Gotland kommer årligen ca 50 - 100 000 besökare med kryssningsfartyg. En del av besökarna går iland på Gotland och deltar i organiserade utflykter medan andra turistar själva i ett par timmar.

Utvecklingen går idag mot allt större kryssningsfartyg och detta har resulterat i att fler fartyg passerar förbi Visby då kajläget inte är tillräckligt stort och/eller djupt. En stor del av fartygen som anlöper är dessutom hänvisade till ankring på redden. Färre passagerare stiger i land och vid dåligt väder uteblir anlöpet helt. Det finns möjlighet att skapa ett nytt kryssningskajläge i Visby hamn och på så sätt möjliggöra för fler anlöp av kryssningsfartyg till Visby.

Kajbygget medför en investering som måste sättas i relation till eventuella vinster i form av fler besök av kryssningspassagerare till Visby. Gotlands Turistförening har därför givit Turismens Utredningsinstitut (TUI) i uppdrag att kvantifiera den turistekonomiska betydelsen av kryssningstrafiken.

Syfte

Syftet med undersökningen är att ta reda på vad kryssningstrafiken omsätter (turistekonomisk omsättning) per år på Gotland och hur den fördelar sig mellan olika branscher.

Metod

Datainsamling

Målgruppen för undersökningen består av samtliga kryssningspassagerare som stiger iland på Gotland under år 2008. Besättningsmän ingår ej i målgruppen. Enligt uppskattning går ca 80 procent² av kryssningspassagerarna i land i samband med anlöp.

Insamlandet av data för turisternas konsumtion skedde genom personliga intervjuer med kryssningspassagerarna. Enkäterna fanns översatta till engelska, tyska och ryska och utgjorde ett stöd för de intervjuer som skedde på andra språk än svenska. Passagerarna valdes ut slumpmässigt och intervjuades när de återvände till kryssningsfartyget efter sitt Gotlandsbesök. Under säsongen 2008 anlöpte kryssningsfartyg med totalt ca 64 300 passagerare Visby. Enligt uppskattning gick ca 51 400 (80 %) passagerare i land. I syfte att täcka in olika nationaliteter samt olika delar av säsongen planerades datainsamling till mellan fem och sex olika tillfällen.

---

² Källa: Gotlands Turistförening

Genomförda intervjuer fördelar sig enligt nedanstående tabell.

Månad	Dag	Nationaliteter ³	Antal intervjuer
Juni	Tisdag 24/6	Eng, USA, Fin m.fl.	14 (5%)
Juni	Fredag 27/6	USA	43 (14%)
Juli	Lördag 19/7	Eng, Sve m.fl.	88 (29%)
Juli	Fredag 25/7	Eng, USA m.fl.	85 (27%)
Augusti	Måndag 11/8	Ty, It, Ry m.fl	37 (12%)
September	Tisdag 9/9	Ty, It, Ry m.fl	40 (13%)
			Totalt: 307 (100%)

Svarsfrekvens

Andel kontaktade passagerare var 579. Undersökningens svarsfrekvens kan därmed anses vara 53 procent.

Undersökningens tillförlitlighet

Som underlag för planering av denna undersökning hade TUI tillgång till 2008 års kryssningslista från Skeppsmäkleriet. Urvalstillfällena valdes ut efter vilka nationaliteter som fartygens passagerare hade samt i vilken riktning fartyget var på väg, till eller från Sverige/ Stockholm. I samråd med Torgny Andersson på Gotland Excursions konstaterades att planerade urvalstillfällena var en bra spegelbild av verkligheten.

Anledningar till varför det skiljer sig i antalet genomförda intervjuer per tillfälle är bland annat de svåra väderförhållandena (passagerarna vill inte gärna stanna för att svara på frågor). Ytterligare anledningar var förändringar i tidschema för anlop och avgångar, vilket medförde att passagerarna

³ Källa: Skeppsmäkleriet (Ekman)

inte återvända till fartygen vid de tider och i den frekvens som planerat. Trots dessa komplikationer har det genomförts drygt 300 intervjuer, vilket var vårt mål i antal intervjuer. Intervjuer med vissa nationaliteter är något fler än de borde vara för att helt spegla verkligheten, detta har TUI tagit hänsyn till vid sina beräkningar.

Undersökningens svarsfrekvens är 53%, vilket innebär att nästan varannan tillfrågad passagerare avböjt sin medverkan. Intervjuerna ägde rum när passagerarna återvände till fartygen och de led i många fall av en viss tidspress, ytterligare anledning till "vägran" var dåliga väderförhållanden. Resultat av bearbetad bortfallsdata visar att det inte finns några nämnvärda skillnader mellan de som ej deltagit och de medverkande. Detta styrker undersökningens kvalitet eftersom bortfallsgruppens resultat förmodligen inte skulle skiljt sig från de resultat som presenteras i denna rapport. Undersökningsfrågorna anses inte heller vara av särskilt "känslig karaktär", vilket medför att det troligen inte legat andra orsaker till grund för vägran än de tidigare nämnda.

Begreppsdefinitioner

Kryssningspassagerare - Personer som rest med kryssningsfartyg på sin fritid och anläppt Visby

Turist - Turister definieras som personer permanent bosatta utanför Gotland

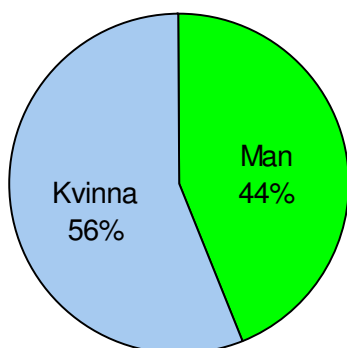
Resultat

Resultaten presenteras uppdelat på svenska kryssningspassagerare och utländska kryssningspassagerare.

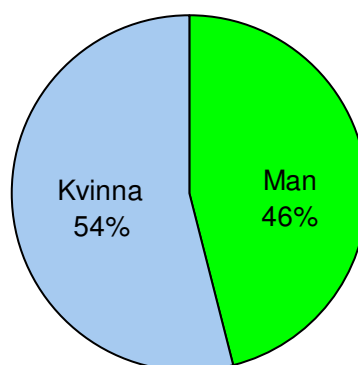
Vem besökte Gotland som kryssningspassagerare?

Något fler kvinnor än män besökte Gotland som kryssningspassagerare under 2008, vilket illustreras i cirkeldiagrammen nedan.

Svenska kryssningspassagerare

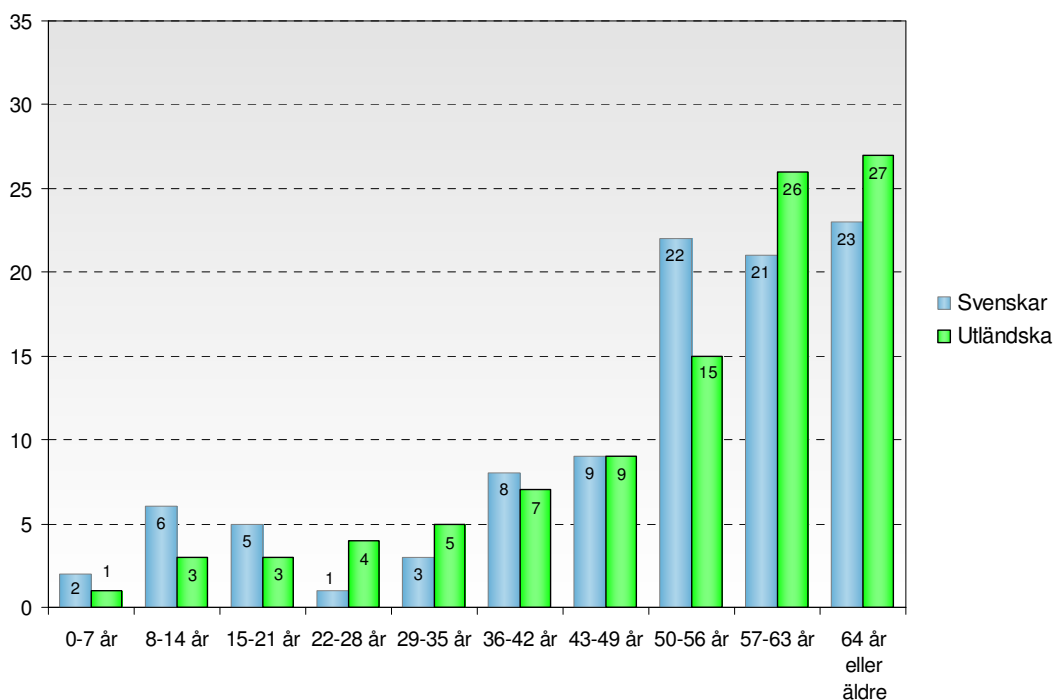

Utländska kryssningspassagerare

Medelåldern bland kryssningspassagerarna var för svenskarna 50,7 år och för de utländska 52,8 år. Åldersfördelningen för passagerarna inom de båda grupperna hade en övervikt på personer över 50 år och endast några enstaka barn och ungdomar fanns bland passagerarna.

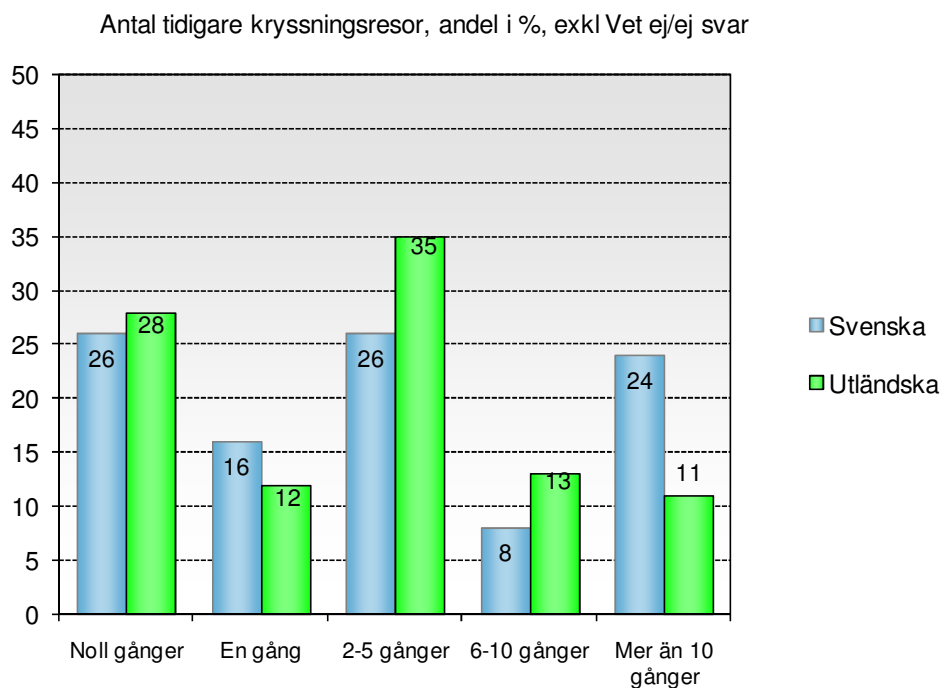
Könsfördelning, andel i %, exkl Vet ej/ej svar

De flesta reste i sällskap om 2 personer, vilket var den vanligaste sällskapsstorleken för båda grupperna. Svenskarnas sällskapsstorlek var dock i genomsnitt något större än de utländska besökarnas, vilket beror på att 4 av 10 svenskar reste i sällskap om 4 personer eller fler. Motsvarande siffra för de utländska besökarna var endast 2 av 10.

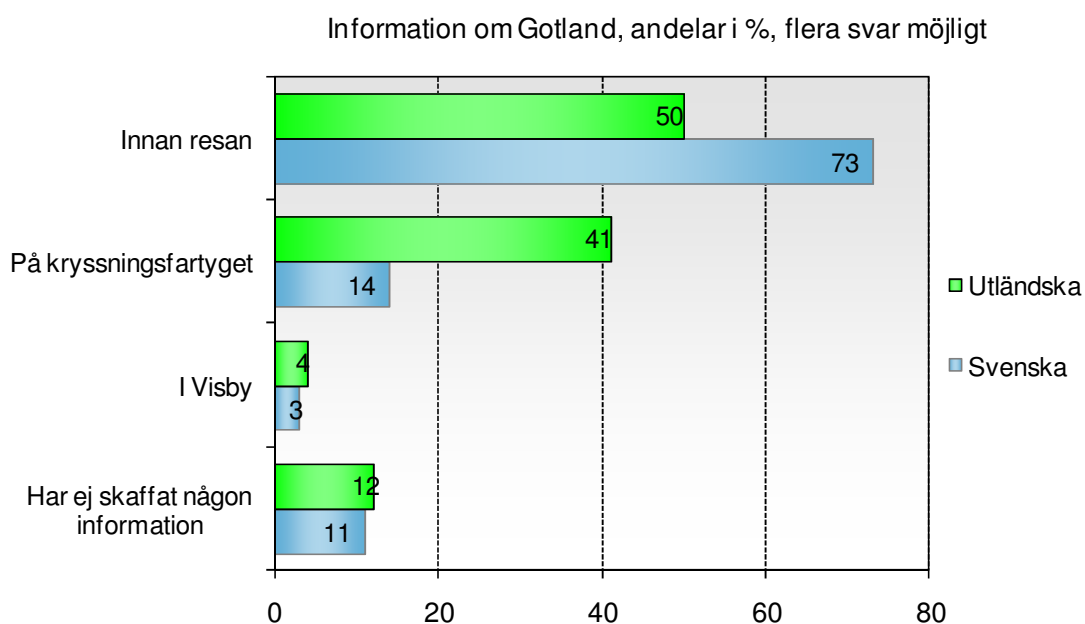

74 % av svenskarna och 72 % av de utländska besökarna hade tidigare åkt på kryssning, hur många tidigare kryssningar man åkt på illustreras i diagrammet nedan.

Samtliga svenskar kände till Gotland och hela 95 % av dem hade besökt ön tidigare. Av samtliga svenskar som besökt Gotland tidigare hade över hälften (53 %) varit där 2-5 gånger innan detta besök och 16 % hade besökt ön fler än 10 gånger. Bland de utländska passagerarna hade endast 10 % varit på Gotland tidigare, men 49 % hade hört talas om Gotland innan sitt besök.

En stor andel av kryssningspassagerarna hade fått eller sökt information om Gotland redan innan resan. De utländska passagerarna fick i större utsträckning än de svenska även information ombord på fartyget, vilket kan förklaras av att många av de svenska passagerarna redan besökt Gotland tidigare. Drygt var tionde passagerare hade inte sökt någon information om Gotland alls före besöket.

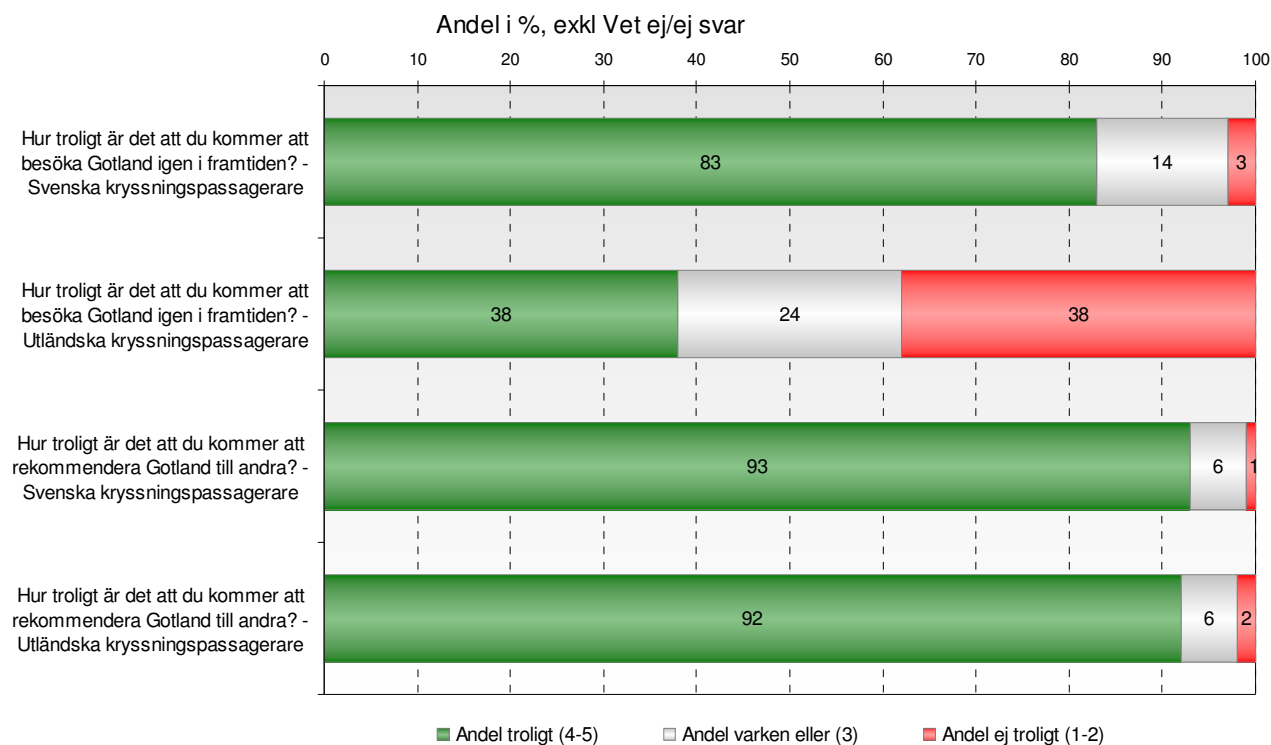

Passagerarna tillfrågades även om de deltagit i någon arrangerad utflykt under sin vistelse på Gotland. Ca 28 procent av respondenterna hade deltagit i organiserad tur och det var vanligare att utländska passagerare deltog i organiserade turer än svenska passagerare. De som åkt på en arrangerad utflykt fick ge ett helhetsbetyg av utflykten. Medelvärdet blev då 4,5⁴ på en femgradig där 1=Mycket dålig och 5=Mycket bra, vilket anses vara ett mycket bra betyg.

⁴ Då antalet personer som uppgett att de deltagit i en organiserad utflykt var få, har inte någon uppdelning på svenskar och utländska passagerares betyg på utflykten inte kunnat göras med tillräckligt hög kvalitet.

Gotland som besöksmål

För att ta reda på vad kryssningspassagerare tyckte om Gotland som besöksmål fick de svara på hur troligt det var att de skulle besöka Gotland igen samt om de skulle rekommendera Gotland som besöksmål till andra. De fick då svara på en skala från 1-5, där 1=Inte alls troligt och 5=Väldigt troligt. Resultatet presenteras nedan.

Som diagrammet visar är det en hög andel av kryssningspassagerarna som skulle rekommendera Gotland som besöksmål, över 90 %. Bland svenskarna uppgav även en hög andel att det var troligt att de skulle besöka Gotland igen. De utländska besökarna var dock något inte lika säkra på om de skulle återkomma till Gotland.

Passagerarna fick även beskriva Gotland med tre ord. Intervjupersonen fick svara spontant och orden dokumenterades av intervjupersonalen. På nästa sida visas hur stor andel av besökarna som beskrev Gotland i ord. Orden har placerats in i 30 olika kategorier, vilka presenteras i tabellen på nästa sida⁵:

⁵ I BILAGA 1 presenteras "Beskriv Gotland med tre ord" uppdelat på svenska respektive utländska passagerare.

Beskriv Gotland med tre ord	Andel av passagerarna
Vackert/Fint/Idylliskt	69,0%
Tyst/Lugnt/Mysigt	26,2%
Historisk miljö/Muren/Husen	23,1%
Gammalt/Genuint/Välbevarat	17,3%
Rent	16,7%
Vänliga människor/Familjärt	14,6%
Intressant/Sevärt	14,3%
Fin natur/rosor/trädgårdar	12,9%
Pittoreskt	11,2%
Vackert väder	9,9%
Mycket turister/Turistvänligt	2,8%
Litet/Överskådligt	4,4%
Annorlunda/Häpnadsväckande	4,4%
Utomlandskänsla/Exotiskt	4,4%
Roligt/Festligt/Ungdomligt	3,7%
En fin ö	3,1%
Kultur	3,1%
Blåsig	2,7%
Attraktiv destination	2,7%
Bad/Hav	2,7%
Negativt/Dåligt väder/Brister i engelskan	2,0%
Medeltid	1,7%
Sommar	1,7%
Dyrt	1,0%
Mat/Saffran	1,0%
Romantiskt	0,7%
Hamn/Båtliv	0,7%
Ljuset	0,3%
Shopping	0,3%
Trav	0,3%

Summa

258,9%

Turistekonomi

Den ”*turistekonomiska omsättningen*” utgörs av turisternas konsumtion i samband med besöket på Gotland. I denna undersökning är samtliga kryssningspassagerare turister.

Den turistekonomiska omsättningen påverkas av antalet turister samt konsumtionen per person vid Gotlandsbesöket. I modellen tas enbart hänsyn till turisternas konsumtion på destinationen.

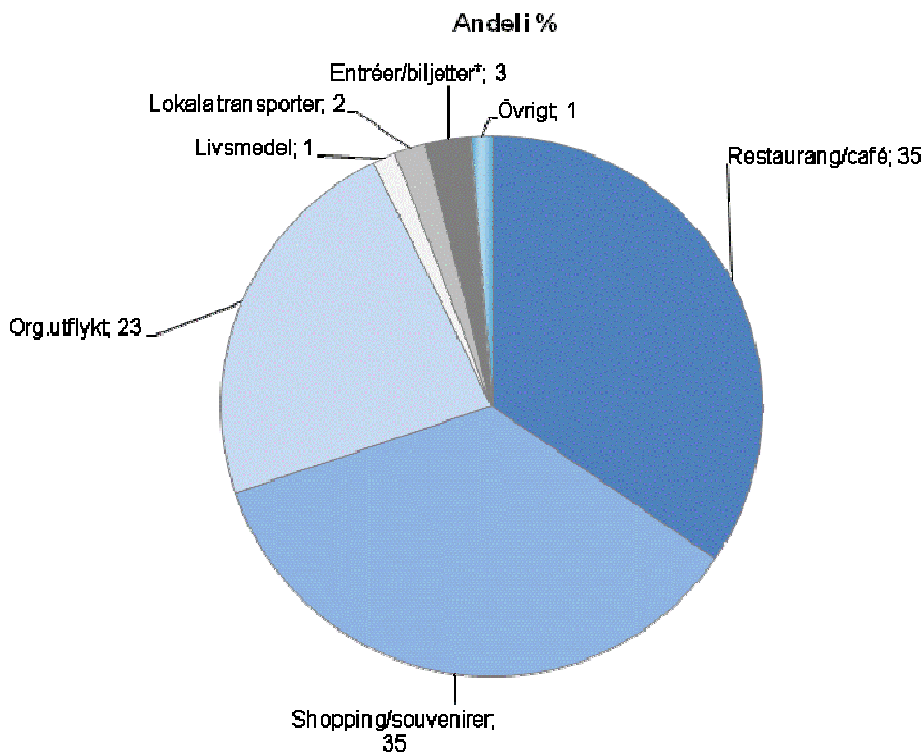
Kostnader för resor till destinationen eller arrangörskostnader ingår således inte.

De passagerare som ej går iland spenderar inte heller några pengar på Gotland och värdet av deras konsumtion blir därmed noll.

Genomsnittlig konsumtion per person och besök

Entréer/biljetter (*ej organiserade utflykter)	9 kr
Organiserad utflykt	81 kr
Restaurang/café	121 kr
Shopping	123 kr
Livsmedel/kiosk	5 kr
Lokala transporter	7 kr
Övrigt	4 kr
Konsumtion per person och besök inklusive organiserade utflykter	350 kronor

Cirkeldiagrammet nedan illustrerar dygnskonsumtionen, den så kallade turistkronan. Diagrammets tårtbitar motsvarar andelen av den totala dygnskonsumtionen 350 kr.

Turistekonomisk omsättning

Antal kryssningspassagerare i land	Ca 51 400 personer
Andel turister	100 procent
Turisternas genomsnittliga konsumtion vid besöket	350 kronor
Generell turistekonomisk omsättning inklusive organiserade utflykter	18 000 000 kronor

Omsättning per bransch

Entréer/biljetter (*ej organiserade utflykter)	414 000 kr
Organiserad utflykt	4 140 000 kr ⁶
Restaurang/café	6 210 000 kr
Shopping	6 348 000 kr
Livsmedel/kiosk	276 000 kr
Lokala transporter	276 000 kr
Övrigt	276 000 kr
Summa inklusive organiserade utflykter:	18 000 000 kronor

---

⁶ Källa: Gotlands Turistförening samt Gotland Excursion

Slutsatser

Kryssningssäsongen år 2008 resulterade i 72 anlöp med totalt ca 64 300 passagerare (exkl. besättning). Den turistekonomiska omsättningen från kryssningspassagerarna uppgår till ca 18 miljoner kronor denna säsong. Drygt två tredjedelar av konsumtionen har skett inom restaurang/café och shopping och nästan en fjärdedel inom organiserade utflykter.

Den beräknade genomsnittliga konsumtionen per kryssningspassagerare som går i land är 350 kr. Således kan man anta att uteblivna anlöp innebär även en utebliven konsumtion på Gotland med ca 350 kr per passagerare som skulle gått i land. Observera att ca 20 % av passagerarna förmodligen inte hade konsumerat även om de gjort anlöp och därmed har konsumtionsvärde 0 kr vid denna uppskattning. En tolkning av detta resultat är att uteblivna anlöp med stor sannolikhet leder till utebliven konsumtion ungefär enligt formeln:

$$\text{Antal passagerare ombord} * 0,8^7 * 350\text{kr}$$

Om antalet anlöp hade uppgått till 82 stycken år 2008 (eller 10 000 passagerare extra) hade det förmodligen konsumerats varor och tjänster för ytterligare: 2 800 000 kronor (10 000 * 0,8⁷ * 350 kr) på Gotland.

Ju fler passagerare som går i land på Gotland, desto större är potentialen att öka antalet återbesök. Gotland beskrivs av passagerarna själva som en vacker, fin och idyllisk plats. Även om inte passageraren själv skulle återvända kan han/hon ändå med dessa ord i munnen vara en bra ambassadör och rekommendera andra att besöka Gotland.

---

⁷ Källa: Gotlands Turistförening